

Inhoud

3 Het leerplan audiovisuele vorming in een oogopslag 4 Een vakoverstijgend en schoolbreed leerplan: inleiding en verantwoording 5 Mediawijsheid 5 Opzet van het curriculum 6 Wijze van invoeren 6 Audiovisuele vorming en competenties 7 Hoe zijn competenties te toetsen? 8 Verantwoording van de opdrachten 8 Onderbouw brugklas alle afdelingen
Een vreemde gebeurtenis in de klas 9 Onderbouw tweede klas alle afdelingen
Portret in the picture 9 Onderbouw derde klas alle afdelingen
Horror op de KSE 10 Bovenbouw alle afdelingen	12 Aanhangsel opdrachten en leerbladen 26 Faq 28 Samenwerking met externe partners 30 Begrippenlijst Audiovisuele vorming

Het leerplan audiovisuele vorming in een oogopslag

leerjaar	doorlooptijd	activiteit	Wat bereiken leerlingen?
Brugklassen vmbo-t, havo, vwo	acht weken	Leerlingen ontdekken de kracht van verhalen in beelden.	Leerlingen kunnen een eenvoudige verhaalopzet omzetten in beelden, een storyboard tekenen en andere vormen van preproductie toepassen.
Tweede klassen vmbo-t, havo, vwo	acht weken	Leerlingen bewerken hun eigen foto tot een glamourportret.	Leerlingen kunnen de belangrijkste functies van een fotobewerkingsprogramma toepassen en weten welke effecten je kunt bereiken.
Derde klassen vmbo-t, havo, vwo	twee keer acht weken	Leerlingen maken een poster van een horrorfilm met zichzelf in een hoofdrol, leerlingen maken kennis met horrorfilms uit verschillende tijden.	Leerlingen zien de relatie tussen filmbeelden en de tijd waarin die gemaakt zijn, weten hoe een affiche opgebouwd wordt met beeld en tekst en hoe je hiermee informatie op een opvallende en duidelijke manier kunt weergeven.
Bovenbouw vmbo-4, havo 4/ 5, vwo 4 t/m 6	minimaal acht weken	Verdere verdieping en kennismaking met nieuwe disciplines en media, zoals radio en digitale video. Dit gebeurt tijdens de lessen ckv, die volgens het carouselprincipe worden gegeven. Elke groep krijgt les van meerdere docenten, ieder werkend vanuit zijn/haar eigen expertise.	Leerlingen kunnen inhoud en vorm bepalen van diverse uitingen waarbij gefilmde beelden een rol spelen zoals speelfilm, videoclip, reclamespot, documentaire, verslag, etc. en op elkaar afstemmen. Leerlingen kunnen inhoud en vorm bepalen en op elkaar afstemmen van diverse uitingen waarbij (radio) geluid een rol speelt zoals hoorspel, reportage, muziekprogramma, documentaire, etc.

Een vakoverstijgend en schoolbreed leerplan: inleiding en verantwoording

Met dit leerplan willen de Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur en Schooltv een praktische handreiking bieden voor scholen die op weg zijn om audiovisuele vorming en mediawijsheid in hun curriculum te integreren. Vaak wordt het resultaat van dit werk zichtbaar in boeiende en zeer concrete vormen, van een door leerlingen geproduceerde videoclip tot een game. Vaak ook gaat het om incidenten. Uiteindelijk moeten die projecten en initiatieven een plaats krijgen in een longitudinaal kader en vooral in de organisatie van het dagelijks leven op school; een leerplan als dat van de KSE (voorzover wij weten het eerste in Nederland) is in dat proces noodzakelijk.

Communicatie met behulp van audiovisuele media is

de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden. In de loop van de tijd zijn talloze toepassingsmogelijkheden van film, radio, televisie, video en computer ook voor scholen bereikbaar geworden dankzij ICT. In feite is ICT een voortdurend veranderend pakket audiovisuele media. Jongeren zijn opgegroeid met deze media en over het algemeen besteden ze er erg veel tijd aan. Gaat een school audiovisuele media opnemen in het leerplan, dan is het belangrijk om te werken in samenhang met beeldende vormgeving en muziek. Binnen deze disciplines komen namelijk elementen van audiovisuele vorming voor. Die lijn wordt voortgezet in de beroepspraktijk; beeldende kunstenaars en muzikanten bedienen zich steeds meer van audiovisuele middelen. ICT is de basis voor dit leerplan – niet alleen de hard

Toepassingen op de KSE

- Derdeklassers maakten Ligne 4, een Franstalige televisie-uitzending met een quiz, optredens, diverse rubrieken en reclames. Tevens was er een videoconferentie, geheel 'en français' met de schrijver Marc Lévy, wiens boek 'Et si c'était vrai' verfilmd werd als 'Just like heaven', met Reese Witherspoon en Mark Ruffalo. Frans literatuuronderwijs, spreekvaardigheid, presentatie en filmeducatie in een klap!
- Bij biologie maakten brugklassers een film over botbreuken en de behandeling daarvan. Derdeklassers vmbo namen deel aan een tweetal videoconferenties (vc's) over het leven onder water in de Noordzee. Duiker en onderwatercineaste Klaudie Bartelink deed hierin verslag van haar avonturen.
- Voor de lessen CKV1 waren de videoconferenties met Wim de Bie en dansers van Het Nationale Ballet hoogtepunten. Met de dansers werd in het engels geconfereerd.
- In het kader van maatschappijleer waren er vc-sessies met Maarten van Rossem en John de Mol. Levens-

beschouwing gebruikt de mogelijkheden van vc voor zeer directe en indrukwekkende contacten met leerlingen uit Betlehem (Palestina).

- Natuurkunde had behalve een vc-sessie met wetenschapsjournalist Govert Schilling nog een verhelde-rende videoconferentie over kernfusie. Deze sessies en nog meer zijn te zien op www.expertopafstand.nl.
- De KSE is, behalve cultuurprofielsschool, ook bèta-profielsschool. Twee reportageteams van de school waren aanwezig bij de introductie van Natuur, Leven en Technologie (een nieuw geïntegreerd bètavak) tijdens een congres in Amersfoort. Zij maakten daar een reportage en interviews met de ontwikkelaars van dit nieuwe vak (in het Engels!). Ze gebruikten dit materiaal in een mega-videoconferentie met twaalf scholen in Londen die tijdens een 'science week' werden bijgepraat over het nieuwe bèta-onderwijs in Nederland.

ware en de software uit de traditionele informatica, maar ook (bijvoorbeeld) digitale camera's en beamers. Binnen audiovisuele vorming heeft ICT twee functies.

Ten eerste is ICT een leermiddel om computeropdrachten uit te voeren. Dat kunnen ontwerp opdrachten zijn, het bouwen van een website of weblog bijvoorbeeld, digitale fotobewerking, het op de computer monteren van videobeelden of het opvragen van informatie. Via internet en de zoekprogramma's is veel informatie snel te vinden. Denk aan filmrecensies, het virtueel bezoeken van musea online of het raadplegen op internet of op cd-rom van encyclopedieën. Ook kan er via weblogs en gebruikersgroepen deelgenomen worden aan het uitwisselen van meningen op het terrein van media, educatie en vormgeving.

Op de tweede plaats behoort ICT niet alleen als leermiddel, maar ook als thema binnen audiovisuele vorming aan bod te komen. Vragen als: 'Hoe zijn websites opgebouwd?', 'Hoe beïnvloedt internet maatschappij en onderwijs?', 'Hoe weet je of informatie commercieel of niet commercieel is?', 'Hoe beoordeel je informatie, en beelden op internet?' horen thuis bij audiovisuele vorming.

Zowel bij teksten als bij beelden op internet heb je te maken met manipulatie. Op die manier kom je snel op het onderdeel media-educatie: hoe je tegen de wereld aankijkt wordt in grote mate bepaald door radio, tv en internet. Daarom is het belangrijk om de boodschap die de verschillende media uitdragen goed te kunnen analyseren en beoordelen. Media-educatie is een middel om enig inzicht te verkrijgen in deze informatiestromen om daar vervolgens kritisch en kundig mee om te leren gaan.

Het voorliggend leerplan is ontstaan in het kader van de 'Regeling Cultuurprofiel scholen vo 2004' en wordt sinds drie jaar met succes schoolbreed en vakoverstijgend op de Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur (KSE) gebruikt. De KSE heeft deelgenomen als voorbeeldschool in een pilot van SURFnet. De school heeft daarvoor o.a. de beschikking over een glasvezelverbinding en een videoconferentieset. De afgelopen jaren heeft de KSE met diverse partners, waaronder Schooltv, een goede samenwerking opgebouwd. Schooltv heeft recentelijk met projecten als *Digitaal vertellen* en *Mag ik FF* aandacht gevraagd voor mediawijs-

heid op school. In het nieuwe project *Hanna's Mission* (deels gedraaid op de KSE) wordt mediawijsheid gekoppeld aan burgerschap.

Verderop in dit leerplan (pagina 28) ontvouwt de KSE het netwerk waarin ze opereert met haar projecten op het gebied van audiovisuele vorming en mediawijsheid. De lijst is ongetwijfeld regionaal gekleurd. Voor meer netwerksuggesties raadplege men www.mediawijsheid.org. Voor een actueel overzicht van de KSE-activiteiten, zie www.k-s-e.nl.

Mediawijsheid

Tijdens de lessen audiovisuele vorming doen leerlingen kennis en ervaring op die schoolbreed kan worden ingezet. Dit zou moeten leiden tot mediawijsheid. Dit is een vrij nieuw begrip, voor het eerst gelanceerd in een advies van de Raad voor Cultuur uit juli 2005. Onder mediawijsheid verstaat de Raad het *geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld.*

Met dit leerplan Audiovisuele Vorming (AV) willen wij een bijdrage leveren aan de mediawijsheid van onze leerlingen. Hoewel mediawijsheid een waar containerbegrip is, benadrukken we dat de kern van onze aanpak bestaat uit het zelf actief bezig zijn door de leerlingen met camera en microfoon.

Opzet van het curriculum

Planning van jaar tot jaar

Het rooster op de KSE is zodanig ingericht dat elke leerling op elk niveau (vmbo-t, havo, vwo, gymnasium) in elk leerjaar minimaal één periode van minimaal acht weken met AV bezig is. Het schooljaar is verdeeld in vier perioden. Voor dit leerplan gaan we van eenzelfde periodisering uit.

- In de brugklas wordt AV gedurende één periode (ongeveer 8 lessen) aangeboden op alle afdelingen.
- In de tweede klassen wordt AV gedurende één periode (ongeveer 8 lessen) aangeboden op alle afdelingen.
- In de derde klassen wordt AV gedurende twee periodes (ongeveer 16 lessen) aangeboden op alle afdelingen.

Hier ligt momenteel het zwaartepunt ter voorbereiding op de toepassingen in de bovenbouw.

- In de bovenbouw komen de lessen AV in elke afdeling in elk leerjaar minimaal eenmaal op het pad van de leerling bij de lessen CKV (voor allen verplicht) via het carouselstelsel waarbij elke klas meer dan een docent (met muziek- of tekenachtergrond) voor haar neus krijgt die les geeft vanuit zijn specifieke expertise. CKV wordt in de derde periode van het examenjaar van de desbetreffende afdeling afgesloten.

Wijze van invoeren

Op de KSE hebben we ervoor gekozen in alle klassen tegelijkertijd (schoolbreed) met AV te beginnen. Dit had vooral te maken met onze pilotstatus als Cultuurprofiel school. In de onderbouw (de eerste drie klassen) werd aanvankelijk dezelfde opdracht (Digitaal vertellen, zie pagina 19) gedraaid, omdat dit een mooi beginpunt was. In de volgende jaren zijn voor elk leerjaar apart de specifieke opdrachten ontwikkeld. Voor de bovenbouw lag al een reeks gevarieerde opdrachten klaar. Uiteraard kan men, afhankelijk van de mogelijkheden en beperkingen van de school, ook kiezen voor een getrapte invoer (beginnen in de brugklas en dan verder uitbreiden) maar het uiteindelijk doel is en blijft een doorlopende leerlijn door de gehele schoolloopbaan van de leerling.

Op de KSE zijn we – in samenwerking met onze inventieve roostermaker en met volledige medewerking van de directie – erin geslaagd uren te vinden voor dit vak gedurende een periode van minimaal acht weken voor elke klas op de KSE.

In de eerste en derde klassen worden die uren gevonden in de 'Keuze Werk Tijd stroken (KWT)', in de tweede klassen wordt een zogenaamd variabel wisselrooster gebruikt: elk vak levert per periode één uur in, de leerlingen komen dan samen met hun docent naar de les AV en de desbetreffende collega kan, in het kader van collegiale intervisie, bekijken of de materie en de werkwijze van de lessen AV aansluiting vinden bij de leerstof en aanpak van zijn vakdiscipline.

Audiovisuele vorming en competenties

Audiovisuele vorming en media-educatie lenen zich bij uitstek voor competentiegericht onderwijs. Leerlingen moeten daarbij voor een goed resultaat in teams werken, compromissen sluiten, elkaars talenten zien en appreciëren, feedback geven en ontvangen. Bij zo'n aanpak krijg je snel te maken met competenties. Wat competenties zijn voelt elke docent op zijn klompen aan, maar het lijkt ons goed hier een nadere omschrijving te geven.

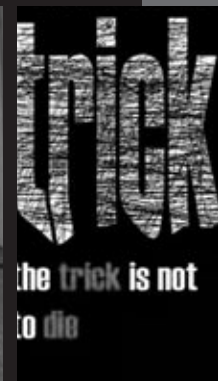
Hoe verklaar je dat de ene sporter harder loopt, fietst, zwemt of schaatst dan de ander? Zit dat in specifieke fysieke capaciteiten, in het eten, in trainingsschema's, in ribbeltjes op het schaatspak die de luchtweerstand verminderen, of is het een psychische factor?

Onderzoek naar topsport heeft uitgewezen dat hiervoor geen algemeen recept te geven is. Het lijkt eerder een combinatie van factoren die ertoe leidt dat een topsporter op een specifiek moment topprestaties kan leveren. Het begrip competenties beschrijft een combinatie van vergelijkbare factoren. We plaatsen de begrippen kennis, vaardigheid en competentie naast elkaar. Bij kennis denken we aan feiten, begrippen, principes en theorieën binnen een bepaalde vakinhoud of discipline. Jammer genoeg betekent de aanwezigheid van kennis nog lang niet dat de leerling deze kennis ook kan gebruiken. Daarvoor zijn ook vaardigheden nodig. Je kunt wel alle theorievragen bij het rijexamen goed beantwoorden, maar dat wil nog niet zeggen dat je kunt autorijden.

Vaardigheden bestaan uit handelingen en worden beoordeeld naar de mate waarin iemand deze handelingen kan uitvoeren. Iedere handeling heeft een onderwerp (het wordt uitgevoerd in relatie tot iets) en iedere handeling heeft een doel. Je kunt de koppeling van de auto bedienen, maar dat wil nog niet zeggen dat je ook kunt autorijden.

Kennis en vaardigheid kunnen worden gekenmerkt als 'weten' (kennis) en 'in staat zijn tot' (vaardigheid). Competenties zijn van een andere orde. Het gaat daarbij om houding en persoonskenmerken. Je moet een probleem ook echt willen oplossen. Wie kennis en vaardigheden heeft, maar verder te lui is om zich in te zetten, zal nooit het doel bereiken.

Met de term competentie geven we aan dat iemands gedrag meer omvat dan het kunnen toepassen van een

vaardigheid alleen. De term competentie betreft het aanwenden van die vaardigheid in een duidelijk vastgestelde context. De vaardigheid op zich is een techniek (hiermee bedoelen we een breed scala aan regels, procedures en werkwijzen); het efficiënt en effectief gebruiken van technieken beschouwen we als competentie. Een techniek is een vaardigheid zonder doel en context; een competentie is een vaardigheid met doel en context. Alle hierboven genoemde facetten van competenties blijken een meer of minder belangrijke rol te spelen bij de vorm van onderwijs ('learning by doing', 'peer education') die wij toepassen op onze school bij audiovisuele vorming en media-educatie. Hier willen wij de ontwikkeling van onze leerlingen realiseren. Bij onze opdrachten worden leerlingen aangemoedigd hierboven genoemde competenties te ontwikkelen, aan te scherpen en toe te passen.

Competentiegericht onderwijs op de KSE

Vanaf de brugklas leren leerlingen bij de opdrachten AV samen te werken in groepen. Daarbij worden de rollen regelmatig gewisseld zodat iedereen een keer voor en achter de camera aan het werk gaat. Aldus ontdekken leerlingen hun (on)mogelijkheden en kunnen die bij volgende opdrachten uitdiepen. Door scherpe observatie, een aanmoediging of suggestie op zijn tijd en verdere sturing op de achtergrond kan de docent het proces op subtiele wijze begeleiden en leerlingen die als 'regisseur van nature' komen bovendien gaandeweg inzetten als begeleider en supervisor van een groepje klasgenoten of zelfs als 'junior-onderwijsassistent' tijdens atelier- en studio-uren. Daardoor kan de grote belasting voor de docent bij dit soort lessen (aansturen van en begeleiding en coaching bij een complex proces, verantwoordelijkheid voor het materiaal, problemen oplossen, etc.), voor een deel gereduceerd worden. Op de KSE worden bovendien documentaires en films die leerlingen ter afsluiting van hun studie op onze school als profielwerkstuk gemaakt hebben, ingezet als lesmateriaal. Ongetwijfeld kunnen leerlingen ook bij andere vakdisciplines met in onze lessen verworven competenties hun voordeel doen.

Hoe zijn competenties te toetsen?

Een competentietoets beoordeelt of de leerling doelgericht kan handelen in het kader van een min of meer gecompliceerde (groeps)opdracht door integratie van kennis, vaardigheden en houding en het vermogen hierop zinnig te reflecteren. Een en ander wordt duidelijk in onderstaand schema.

1 Competentieaanduiding

bijv. het functioneren als cameraman/vrouw, acteur, regisseur, enz.

2 Competentiebeschrijving

De leerling demonstreert dat hij/zij in staat is om ... (activiteit: bijv. de ruwe filmbeelden te verzorgen) voor ... (onderwerp/situatie: bijv. een reportage over een kijkje achter de schermen bij de jaarlijkse musical) met ... (betrokkenen) en met ... (hulpmiddelen: bijv. camera en statief maar ook m.b.v. het aanwezige scenario) en dit te maken tot ... (resultaat: bijv. een reportage waarbij de camera-beelden bijdragen tot een duidelijk sferbeeld van de musical)

3 Competentieniveau

Beschrijving op basis van de mate van:

- a de context (betreft het bv. een kort clipje of een hele documentaire?)
- b de benodigde kennis en vaardigheden (voert de leerling bijv. de totale regie, of speelt hij slechts een ondergeschikte bijrol?)
- c zelfstandigheid. (ondersteuning door de rest van het leerlingenteam en de docent: hoe zelfstandig werkt de leerling?)

4 Beschrijving van de context

Speelfilm, clip, reclamespot, enz.

Voorbeeld van een vragenlijst ter evaluatie

Om een beeld te krijgen van wat de leerling zoal geleerd heeft van een opdracht kan men tevens de onderstaande vragenlijst laten invullen. Het antwoord op deze controle- en evaluatievragen dient samen met het eindresultaat ingeleverd te worden. Elke leerling vult deze lijst persoonlijk in.

- Waar is het werkstuk van je groep opgeslagen?
- Met wie heb je in de groep gezeten?
- Wat was jouw bijdrage aan de realisatie van dit werkstuk?
Hier wordt gecontroleerd of de leerling zijn rol en inbreng op reële wijze kan inschatten.
- Welke gereedschappen heb je gebruikt om je doel te realiseren?
- Hoe heb je die gereedschappen gebruikt om je doel te bereiken?
- Hoe verliep de samenwerking met de rest van de groep?
Waar ging het goed en waar ging het mis, en kan de leerling aangeven waardoor dat kwam?
- Wat heb je van deze opdracht geleerd op het gebied van ...?
Afhankelijk van de in de opdracht geformuleerde probleemstellingen wordt hier gecheckt of de leerling begrepen heeft wat er aan de orde gesteld is.
- Ben je tevreden met het resultaat? Waarom wel of niet?
Kan de leerling kritisch naar zijn eindwerkstuk kijken en weet hij sterke en zwakke punten hierin aan te duiden?
- Wat zou je volgende keer anders aanpakken?
Heeft de leerling een visie ontwikkeld op verbeterpunten en zal hij vanuit zijn ervaring met deze opdracht die een volgende keer kunnen toepassen?

Verantwoording van de opdrachten

De opdrachten maken deel uit van een concentrisch leerplan Audiovisuele Vorming in het kader van KSE-CPS (Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur Cultuurprofielschool).

In de onderbouw en in de derde klassen ligt de nadruk op het stilstaand beeld. We werken met (digitale) fotografie, de bewerking en de manipulatie daarvan. Het onderwijs in de bovenbouw staat vooral in het teken van geluid en bewegend beeld. Elke nieuwe opdracht bouwt voort op het geleerde in de voorafgaande opdracht.

Deze opdrachten van audiovisuele vorming kunnen en mogen niet los gezien worden van het curriculum tekenen/beeldende vorming.

¹ De periodewijzers bij deze opdrachten zijn opgenomen als bijlage (pagina 12)

Onderbouw brugklas alle afdelingen

Een vreemde gebeurtenis in de klas

Tijd

Een periode van ongeveer acht lessen

Onderbouw

Leerlingen ontdekken de kracht van verhalen in beelden. Zonder tekst, alleen met behulp van een serie stilstaande beelden dient op een logische wijze een verhaal met kop en staart verteld te worden. Men maakt daarbij kennis met beeldaspecten als compositie, kader, (camera)standpunt, veraf en dichtbij, die allen kunnen bijdragen tot een zo boeiend mogelijke beeldende verteltrant. Deze beeldaspecten komen tevens bij tekenen aan de orde.

Leerlingen maken voor het eerst een synopsis dat wordt omgezet in een storyboard. Ze vervullen diverse functies als acteur, fotograaf, stylist, regisseur en beeldbewerker en leren tevens de eerste beginselen van beeldmanipulatie met behulp van fotobewerkingsprogramma's als Photoshop. Ook wordt Powerpoint ingezet om een en ander in een presentatie te gieten. Hoewel er niet gefilmd wordt maken de leerlingen wel kennis met de preproductie, kennis die straks in de bovenbouw bij filmen ook weer aan de orde zal komen. Bij voldoende tijd kan nog een animatie worden gemaakt, bestaande uit stilstaande beelden.

Na met goed gevolg deze opdrachten doorlopen te hebben kunnen leerlingen:

- een eenvoudige verhaalapzet omzetten in beelden;
- een storyboard tekenen;
- in dit storyboard vanuit verschillende standpunten werken, zo dat de beelden zowel samenhang als variatie vertonen;
- de verschillende functies onderscheiden die een rol spelen bij het tot stand komen van een film;
- samenwerken in een groep om tot een gezamenlijk resultaat te komen;
- een eenvoudige Powerpointpresentatie maken;
- de eerste beginselen van Photoshop gebruiken om beelden te manipuleren;
- het principe van animatie door middel van stilstaande beelden toepassen;
- een eenvoudige animatie maken met behulp van Image Ready.

Ervaringen op de KSE

Bij deze opdracht constateerden we een zeer groot verschil tussen jongens en meisjes in de keuze voor bepaalde verhaalthema's: jongens gaan voor het geweld en de actie, meiden zoeken het vaker in de subtiele zaken zoals conflicten in de groep, een vervelende docent of verliefdheden.

Het is heel uitdagend en interessant om deze tegengestelde belevingswerelden wat bij elkaar te brengen. We besteden dan ook veel aandacht aan de manier waarop leerlingen plannen kunnen presenteren, hoe je daarop (positieve) kritiek kunt leveren, hoe je met die kritiek om moet gaan, en hoe je uiteindelijk tot een resultaat komt waarmee iedereen uit de voeten kan.

ter, advertentie, glossy, etc. Pose, retoucheren, manipuleren van sfeer en uitstraling zijn belangrijke aspecten van deze opdracht.

Na met goed gevolg deze opdrachten doorlopen te hebben kunnen leerlingen:

- retoucheereffecten met Photoshop toepassen;
- knippen en plakken met Photoshop;
- poseren en fotograferen met de daarbij behorende keuzes en effecten;
- het beeld voorzien van een passende tekst in een passende opmaak;
- verantwoordelijkheid en respect naar elkaar tonen binnen het groepsproces;
- de verschillende functies onderscheiden die een rol spelen bij de glamourfotografie;
- bij professionele foto's beeldmanipulatie herkennen;
- het per seizoen wisselend ideaalbeeld relativeren.

Onderbouw tweede klas alle afdelingen

Portret in de picture

Tijd

Een periode van ongeveer acht lessen

Onderbouwing

Leerlingen leren de kracht van het gemanipuleerde beeld kennen door van zichzelf een glamourfoto te maken. Met de kennis en vaardigheden die ze hebben opgedaan in de brugklasopdracht over groepswork en Photoshop, wordt in groepjes een serie portretfoto's van elkaar gemaakt die de basis moeten worden voor een glamourfoto.

Bij deze fotosessie vervullen de leerlingen beurtelings de rol van stylist, fotograaf, model, regisseur en beeldbewerker. Van het grootste belang voor leerlingen is een basishouding van wederzijds respect en integriteit bij de opnames en de beeldbewerking zodat iedereen in goed vertrouwen een optimaal werkproces en resultaat kan realiseren.

Leerlingen zoeken op internet naar geschikte achtergronden, die met behulp van Photoshop als decor achter de portretten gezet worden. Ze bewerken de foto's, voorzien die eventueel van een logo of tekst en maken daarbij keuzes die te maken hebben met het soort foto dat ze willen realiseren: tijdschriftcover, billboard, pos-

Ervaringen op de KSE

Veel mensen hebben belangstelling voor hun uiterlijk en hoe je dat kunt veranderen met diëten en andere kunstgrepen. Afbeeldingen van (vaak gemanipuleerde) superslanke topmodellinnen hebben sterke invloed op het zelfbeeld van pubers. Deze opdracht leent zich er uitstekend voor om dit thema, wellicht in samenwerking met verzorging, aan de orde te stellen. Wat Photoshop kan doen zie je op zeer treffende wijze op: <http://demo.fb.se/e/girlpower/retouch/retouch/index.html>

Onderbouw derde klas alle afdelingen

Horror op de KSE

Tijd

Twee perioden van ongeveer acht lessen elk

Onderbouwing

Leerlingen gaan weer een stapje verder op het gebied van beeldbewerking en groepswork. Er wordt eerst een beknopte geschiedenis gegeven van het ontstaan van horrorliteratuur en de beweegredenen die bij het verfilmen daarvan een rol hebben gespeeld. Aan de hand van fragmenten uit de Duitse expressionistische film 'Nos-

feratu' (twintiger jaren), de Engelse horrorproductie 'Dracula, Prince of Darkness' (zestiger jaren) en de wat meer recente Amerikaanse film 'Bram Stokers Dracula', wordt het vampier-thema van verschillende kanten (tijd, herkomst, technische mogelijkheden) belicht. Tevens wordt er een keur aan horrorfilm posters van vroeger en nu besproken en de verschillende varianten binnen het genre worden belicht. Met deze kennis gaan leerlingen in teamverband foto's van elkaar maken, op dezelfde wijze als ze geleerd hebben in de voorgaande jaren (iedereen vervult een keertje de diverse functies binnen de groep). Deze foto's moeten na bewerking dienen als uitgangspunt voor een poster voor een horrorfilm. Het opstellen, vormgeven en plaatsen van de diverse teksten (titel, subtitel, rolverdeling, kijkwijzerpictogrammen, etc.) is uiteraard heel belangrijk in combinatie met het beeld dat men heeft gecreëerd.

Na met goed gevolg deze opdrachten te hebben doorlopen overzien leerlingen globaal:

- de relatie tussen filmbeelden en de tijd waarin die gemaakt zijn;
- de geschiedenis van horrorliteratuur en horrorfilm;
- hoe klassiekers steeds nieuw leven ingeblazen kunnen krijgen;
- hoe special effects zowel door grime, licht en donker, kleurgebruik en compositie als door computermanipulatie tot stand komen;
- hoe een affiche wordt opgebouwd uit beeld en tekst en hoe dit een krachtige brok informatie kan opleveren;
- hoe met de technische mogelijkheden en beperkingen van het moment een krachtig affiche tot stand kan komen.

Ervaringen op de KSE

Opvallend bij deze opdracht was hoe leerlingen tijdens het bekijken van de oudere filmfragmenten vaak erg ongeduldig en onrustig reageerden. Ze vonden het verhaal en de actie al snel veel te traag. Toch blijken de leerlingen – gewend als ze zijn aan snel gemonteerde beelden – vaak niet door te hebben waar ze precies naar zitten te kijken: sprongen in tijd (flashbacks), wendingen en gelaagdheden in het verhaal blijken hen al snel te ontgaan. Pas als de docent hen hierop wijst en het desbetreffend fragment herhaalt, wordt dit gezien.

Bovenbouw alle afdelingen

In de bovenbouw is het tijd voor verdere verdieping en kennismaking met nieuwe disciplines en media, zoals radio en digitale video. Dit gebeurt tijdens de lessen ckv, die volgens het carouselprincipe worden gegeven. Elke groep krijgt les van meerdere docenten, ieder werkend vanuit zijn of haar eigen expertise.

We nemen deel aan filmwedstrijden zoals Expose your talent, het Nationaal Filmfestival voor Scholieren in Lelystad en het festival Camera Ziziano in Griekenland. Ook doen we mee aan ThinkQuest, de wedstrijd waarbij het draait om het bouwen van websites door leerlingen voor leerlingen.

We zijn aanwezig bij 'De dag van de Media' van Omroep Brabant, we maken soaps, documentaires, komedies, videoclips, reclamespots, etc. en natuurlijk doen we mee aan diverse videoconferenties met verschillende experts op afstand zoals (in het recente verleden) Maarten van Rossem, Wim de Bie, Govert Schilling, professor Marc Overmars, dansers van Het Nationale Ballet, John de Mol.

Vanzelfsprekend zullen bij de producties van bovenbouwleerlingen de eisen op het gebied van inhoud hoger gesteld worden dan in de onderbouw. De op deze manier opgedane expertise op gebied van zienswijze en techniek, de acteer- en presentatievaardigheden en de kennis van de diverse computerprogramma's, kunnen in de loop van de tijd voor andere vakken (waaronder uiteraard Kunst) worden ingezet. Leerlingen gebruiken hun expertise ook voor projecten in het kader van het PGO (probleem gestuurd onderwijs) en hun sector- of profielwerkstukken.

Na met goed gevolg deze opdrachten doorlopen te hebben kunnen leerlingen:

- beslissingen nemen over inhoud en vorm van diverse uitingen waarbij gefilmde beelden een rol spelen (speelfilm, videoclip, reclamespot, documentaire, verslag);
- eigen ideeën inbrengen;
- oog hebben voor integriteit waarmee de beelden tot stand komen en de consequenties daarvan;
- onderlinge kritiek verdragen en er hun voordeel mee doen;
- de verschillende stadia binnen (pre)productie doorlopen om tot een goed product te komen;

- de impact van het bewegend beeld inschatten en inzetten in hun producties;
- verschillende mogelijkheden van beeldmanipulatie en trucage onderscheiden en toepassen;
- een keuze maken voor de rol die hen, voor of achter de camera, het beste past;
- in groepsverband samenwerken en communiceren.

We willen vooral dat leerlingen uit zullen groeien tot kritische mediaconsumenten. We hopen dat ze bij het verlaten van de school de nodige mediawijsheid zullen hebben opgedaan om in het hedendaagse en toekomstige mediageweld overeind te blijven.

Ervaringen op de KSE

In dit stadium is het erg belangrijk om podia te vinden binnen de eigen school of daarbuiten (op festivals of bij wedstrijden) om de producties die de leerlingen gemaakt hebben te tonen. Leerlingen worden hierdoor zeer gemotiveerd en raken daarbij zeer geïnteresseerd in het werk van elkaar en dat van leerlingen van andere scholen.

Aanhangsel opdrachten en leerlingbladen

Voorbeelden van periodewijzers en lesbrieven zoals gebruikt door de leerlingen op de KSE bij Audiovisuele Vorming.

Algemene inleiding voor de leerlingen

Duur van de cursus

Brugklas – een periode

Tweede klas – een periode

Derde klas – twee periodes

Bovenbouw – als onderdeel van CKVI in elk schooljaar, minstens een periode

Waarom deze lessen?

Meedoen aan Audiovisuele vorming en Media-educatie betekent dat je op school een aantal lessen krijgt over hoe televisieprogramma's, films, clips en documentaires tot stand komen.

Televisie, film, radio, internet: een leven zónder kunnen we ons niet meer voorstellen. Via al deze media komt er een overvloed aan informatie op ons af. Informatie in tekst, maar vooral in beeld. Met recht kunnen we spreken van een beeldcultuur, zeker voor jongeren. Beeldcultuur wil zeggen: een manier van leven waarin media en beeldende middelen (tekeningen, stripboeken, foto's, film, televisie, internet, en dergelijke) een belangrijke rol spelen. Iedereen komt bijna zonder het te merken elke dag in contact met de media. Per dag kijken middelbare scholieren gemiddeld 1,5 uur televisie en zitten ze vaak meer dan drie uur achter de computer.

Een paar vragen over wat op jou van toepassing is:

- Heb je een eigen tv op je kamer?
- Hoe lang kijk jij per dag naar de televisie?
- Wat zijn je lievelingsprogramma's? Noem er vijf.
- Hoe vaak ga je naar de film?
- Hoe vaak huur je een film of dvd?
- Welke film heb je het laatste gezien?
- Heb je een computer op je kamer?
- Hoe lang zit je achter de computer per dag?
- Waar gebruik je de computer voor?

(Spelletjes, chatten, websites bekijken, downloaden van muziek en/of films.)

- Wat is je favoriete radiozender?
- Naar welke programma's luister je het meest?

Deze beeldcultuur vraagt van iedereen mediawijsheid. Wat wil dat nu weer zeggen? We hebben allemaal leren lezen: letters vormen woorden, woorden vormen teksten en teksten geven ons, als we die tenminste begrijpen, informatie. Maar hebben we leren kijken naar al die beelden die elke dag via allerlei media op ons af komen?

Wat ga je leren in deze lessen?

Televisie, radio, internet: je kunt je een leven zónder niet meer voorstellen. De media zorgen ervoor dat je weet dat er een oorlog is in Irak, wie landskampioen is geworden en wie de winnaar is van Idols.

De werkelijkheid van de wereld komt dagelijks je kamer binnen. Maar: welke werkelijkheid? Dé werkelijkheid of de werkelijkheid van journalisten en programmamakers? Om dat te kunnen beoordelen, is het goed meer van de media te weten.

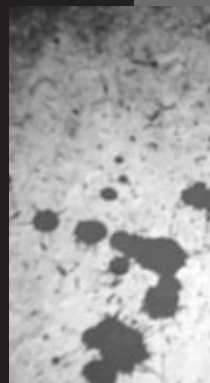
Je leert kritisch naar de media te kijken. Welke keuzes maakt een regisseur, websitebouwer of programmamaker of journalist en waarom doet hij dat? Er zijn keuzes gemaakt in het verhaal dat verteld wordt, keuzes voor camerastandpunten, licht, locaties, montage-mogelijkheden, geluid, en ook een keuze voor wie een rol mag spelen of geïnterviewd gaat worden.

Al deze keuzes beïnvloeden hoe het programma er uiteindelijk uit komt te zien. En wat wij zien, beschouwen wij vaak als de werkelijkheid: het was echt, want ik heb het op televisie gezien.

Door het kritisch bekijken en beoordelen van bestaande mediaproducten (reflectief) en door zelf (onderdelen van) een programma te maken (productief), leren leerlingen dat er vele lagen in een mediaproduct terug te vinden zijn.

Een paar woorden die in bovenstaande tekst belangrijk waren vind je hieronder. Probeer of je in eigen woorden kunt uitleggen wat ze betekenen.

media, beeldcultuur, media-educatie, journalist, programmamaker, regisseur

Opdracht

Een vreemde gebeurtenis in de klas

Klas: brugklas, vwo, havo, vmbo

Wat ga je leren?

- Hoe maak ik een spannend beeldverhaal, bestaande uit een serie digitale foto's?
- Welke beeldende middelen gebruik ik daarbij?
- Wat is compositie, standpunt, inkadering?
- Hoe maak ik een synopsis? Wat kun je hierbij leren van bestaande stripverhalen?
- Hoe maak ik een storyboard?
- Hoe hanteer ik de digitale fotocamera? Hoe zet ik foto's in een Powerpointpresentatie en hoe bewerk ik ze?
- Hoe werk ik samen in een groep?

Materialen

Digitale camera, computer, Powerpoint (of ander presentatieprogramma). Verder pen, papier en potlood voor je brainstormvel, storyboard en eindverslag.

Beeldmateriaal en inspiratiebronnen

Je schoolomgeving: klasgenoten, docenten, klaslokaal. Allerlei stripverhalen. Wil je een minicursus fotograferen volgen online?

Kijk op www.blokzijl.net/foto.htm

Wat moet je wanneer inleveren?

Aan het einde van deze module levert je groep de voltooide presentatie van je beeldverhaal in, en zelf lever je je brainstormvel, je storyboardvoorstel, en een kort verslag in waarin je de volgende vragen beantwoordt:

- Met wie heb je samengewerkt?
- Wat heb jij aan het eindproduct bijgedragen?
- Hoe verliep de samenwerking?
- Wat vind je van je eindproduct?
- Wat zou je de volgende keer anders doen?

Hoe wordt de opdracht beoordeeld?

Bij de beoordeling wordt vooral gekeken naar de wijze waarop jullie met je groep het verhaal vorm hebben gegeven (techniek, creativiteit en inzicht) en of je datgene wat je in de voorbereiding geleerd hebt goed hebt kunnen toepassen.

Korte omschrijving opdracht

Er zijn verschillende invalshoeken en mogelijkheden. We beschrijven een paar beginsituaties die een uitgangspunt kunnen zijn voor je beeldverhaal.

- Het is een gewone saaie dag op school. Je luistert naar de stem van de docent die de stof uitlegt en langzaam droom je weg ...
- Samen met je klasgenoten volg je aandachtig de les. Plotseling wordt er geklopt. De deur van het klaslokaal zwaait langzaam open en daar staat ...
- De kinderen in de klas zijn een beetje druk en kletsrig. Ondanks de waarschuwingen van de docent blijft dat zo. Je zit net even met je buurvrouw te praten als je achter je opeens een luide klap hoort ...

We verdelen de klas in groepjes die elk hun eigen versie van dit project gaan realiseren. Eerst ga je zelf een paar ideeën uitwerken die je vervolgens aan je groepsleden laat zien. In overleg kies je voor de uitvoering van het beeldverhaal het beste idee.

Werk op je brainstormblad een paar van bovengenoemde beginsituaties uit en probeer er een verhaal met een 'gesloten' of 'open' einde bij te verzinnen. Bedenk dat dit verhaal in beelden moet worden verteld en dat je er geen tekst bij mag gebruiken. Besluit met je groep welk idee uitgewerkt wordt. Verdeel de rollen: wie acteert, wie fotografeert, wie zet straks de foto's in een presentatie?

Tijdpad

Les 1: Uitleg over het vak en de opdracht, groepjes vormen.

Les 2: Brainstormvel, uitleg samenwerken.

Les 3: Storyboard en tekenen storyboard.

Les 4: Uitleg digitale camera, beste storyboard uitkiezen. Er worden afspraken gemaakt om benodigdheden (kleden, accessoires) mee te nemen volgende les.

Les 5: fotosessies

Les 6: fotosessies

Les 7: Bewerken van de foto's en alles in een PP-presentatie zetten.

Les 8: Presentaties tonen aan elkaar.

Opdracht

Portret in de picture

Klas: Tweede klassen

Wat ga je leren?

- Hoe sta ik op een foto?
- Hoe wil ik graag op een foto staan?
- Hoe kan ik hier invloed op uitoefenen?
- Hoe werkt reclame- en glamourfotografie?
- Hoe kun je beelden manipuleren?

Materialen

Digitale fotocamera, scanner, fotobewerkingsprogramma's, zelf verzameld beeldmateriaal, eigen pasfoto, decormateriaal, accessoires en eventueel make-up of schmink.

Beeldmateriaal en inspiratiebronnen

Wat je met Photoshop kunt doen zie je hier: <http://demo.fb.se/e/girlpower/retouch/retouch/index.html>

Wat moet je wanneer inleveren?

Je levert een presentatie in van je groep met daarin van elk groepslid minstens een (gescande) pasfoto van vroeger en nu, (voor)beeldmateriaal uit reclame, model- of glamourfotografie (gescand). Het resultaat van je groepswerk moet bestaan uit: een aantal foto-experimenten waar duidelijk uit moet blijken dat je gezocht hebt naar een glamourachtig eindresultaat en een eindresultaat dat verband houdt met de reclame. Diverse teksten zouden steeds een andere lading aan de foto's moeten geven. Ieder zorgt ten slotte voor een persoonlijk verslagje waarin je vertelt wat jouw aandeel geweest is, hoe de samenwerking is verlopen en wat je hebt geleerd.

Hoe wordt de opdracht beoordeeld?

Ben je in staat geweest van een klasgenoot een foto- of glamourmodel te maken? Wat heb je geleerd over beeldmanipulatie?

Korte omschrijving opdracht

Kijk naar je pasfoto. Hoe sta je er op? Goed? Minder goed? Hoe komt dat? In deze opdracht leer je wat je kunt doen om invloed uit te oefenen op hoe je op de foto komt te staan: er wordt aandacht besteed aan mimiek, wijze van poseren, kader, standpunt, lichtval, beelduitsnede, sfeer, achtergrond en er wordt ook gekeken voor welk doel de foto gemaakt wordt. Hoe kan een toegevoegde tekst de wijze beïnvloeden waarop je naar een foto kijkt?

We verzamelen een aantal voorbeelden van vroeger en nu uit je eigen fotoalbum, uit reclamefolders of uit publicaties, bekijken en becommentariëren deze en gaan vervolgens zelf foto's maken. We werken in groepjes van vijf á zes personen (afhankelijk van de grootte van de klas).

Tijdpad

Les 1: Inleiding opdracht, ieder neemt volgende les pasfoto's (recent en oud) mee.

Les 2: Pasfoto's worden per klas op een groot vel geplakt en besproken: wat laat een pasfoto zien? Wat is er in de loop van de tijd veranderd, wat blijft hetzelfde? Volgende les: reclame- en glamourfoto's meenemen. Alvast voorbeelden hiervan tonen.

Les 3: Wat maakt een portret tot een glamourfoto, hoe wordt het portret ingezet bij reclame? In hoeverre spelen belichting, achtergrond, teksten, fotobewerkingsprogramma's en accessoires hierbij een rol?

Les 4: Elke groep kiest een model, een fotograaf, een stylist, een visagist en een regisseur om een reclamecampagne te maken voor een bepaald product waarbij het portret centraal komt te staan.

Opdracht

Horror op school

Klas: Derde klassen

Wat ga je leren?

Theorie: De ins en outs van de productie van een horrorfilm. Hoe komt zo'n film tot stand? Wat komt daar allemaal bij kijken (script, storyboard, techniek van camera, licht en geluid, montage)? Spanning is een belangrijk element in de horror. Die wordt vaak opgewekt door geluid, licht en schaduw en natuurlijk een spannend plot. Horror is suggestie: een spannende situatie die door de kijker in gedachten wordt afgemaakt.

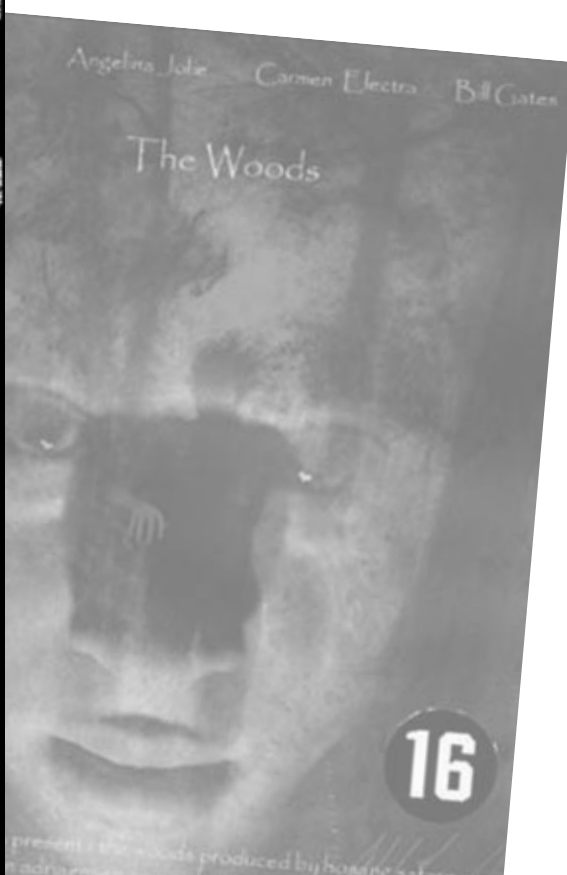
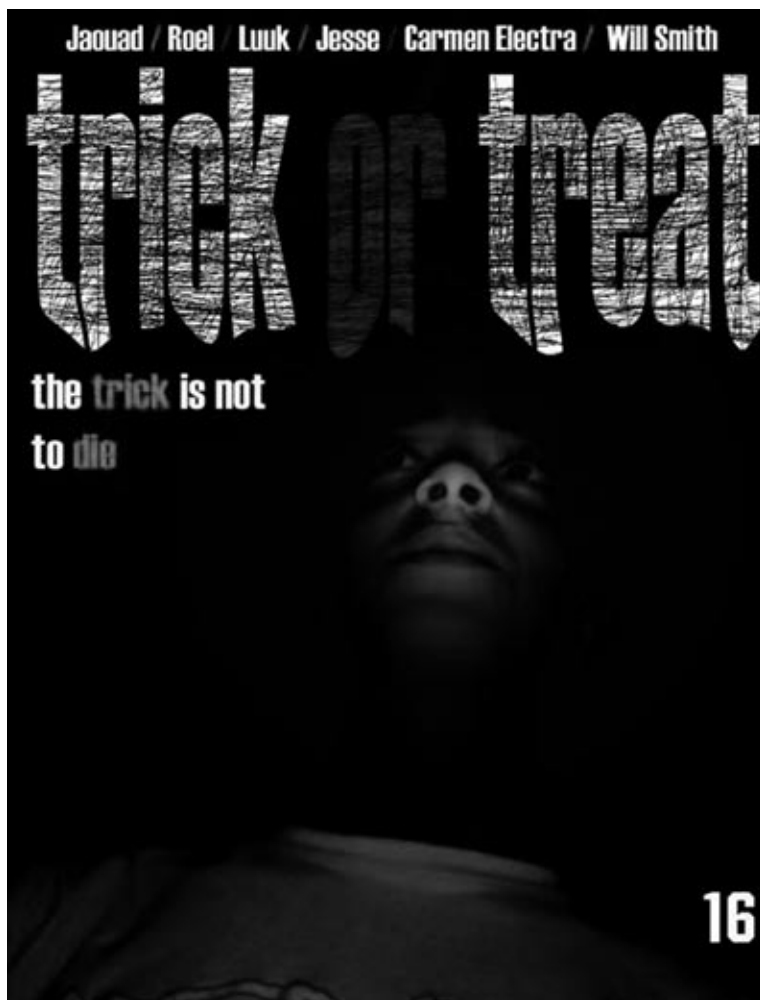
Productief: Het maken van een horrorfilmposter. In de brugklas hebben wij bij AV een fotoreeks gemaakt waarin je een verhaaltje over een bizarre gebeurtenis in de klas in beeld bracht. Nu ga je een poster maken voor een horrorfilm, bestaande uit een foto en tekst. Dit gaan wij maken in het programma Adobe Photoshop. Je zult hier een beetje leren werken met dit programma (het manipuleren van een foto, het plaatsen van tekst, effecten, het werken met lagen, belichting).

Materialen

Pen en papier, digitale fotocamera's, computer

Beeldmateriaal en inspiratiebronnen

- www.woensdagfilm.nl
- Filmposters en flyers.

Wat moet je wanneer inleveren?

Deze module duurt twee periodes, het eerste gedeelte bestaat uit het bekijken van filmfragmenten en de daarbij behorende theorie.

Het tweede gedeelte bestaat uit:

- het schrijven van een kort horrorverhaal (iedere leerling doet dit);
- het maken van schetsen voor de filmposter die bij dat horrorverhaal hoort. (Iedere leerling doet dit);
- het maken van foto's voor diezelfde poster (groepjes van drie);
- bewerken van foto's in Photoshop (groepjes van drie);
- printen en exposeren.

Hoe wordt de opdracht beoordeeld?

Bij de beoordeling wordt vooral gekeken naar de wijze waarop jullie met je groep aan het verhaal hebben gewerkt en of je datgene wat je in de voorbereiding geleerd hebt goed kon toepassen.

Korte omschrijving opdracht

Wat maakt een film tot een horrorfilm? Spanning en suggestie zijn de kernwoorden. Door te kijken naar verschillende fragmenten kunnen we er achter komen hoe je die spanning kunt opbouwen door gebruik te maken van licht en schaduw, geluid, muziek, camerastandpunten, etc. De film *Woensdag* wordt getoond en de regisseur komt een praatje houden over hoe zijn film tot stand is gekomen.

Productief: we schrijven zelf een script voor een korte horrorfilm. Daarbij moet een filmposter gemaakt worden. Die bestaat uit bewerkte foto's en tekst, gemaakt en gemanipuleerd in Adobe Photoshop.

Tijdpad

Les 1 t/m 5: Het bekijken van fragmenten van horrorfilms en een beetje filmgeschiedenis. Bekijken hoe de films technisch in elkaar zitten.

Les 6 en 7: Het verzinnen en schrijven van een kort horror verhaal.

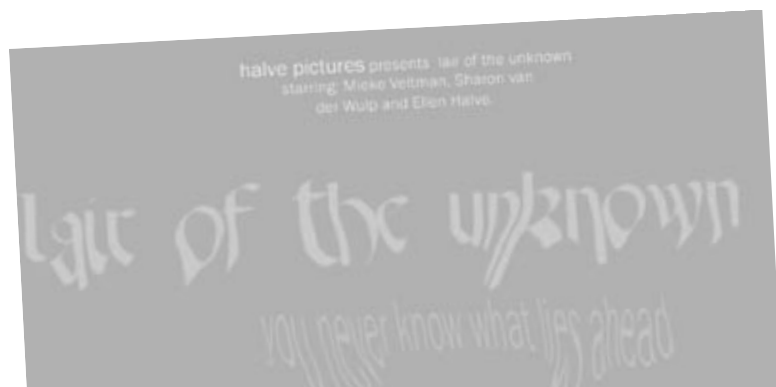
Les 8: Groepjes van drie vormen, ontwerpen horror filmposter.

Les 9: Foto's maken voor de horrorposter.

Les 10: Fotograferen en nadenken over de achtergrond en tekst van de poster.

Les 11, 12, 13: Foto's bewerken met Photoshop (maximaal drie personen achter een computer.).

Les 14 en 15: Printen, exposeren, verslag schrijven.

Opdracht

Digitaal vertellen

Klas: Derde klassen vwo, havo, vmbo

Wat ga je leren?

Hoe vertel ik met beeld (film en/of foto's) en geluid een persoonlijk verhaal in een of twee minuten? Hoe doe ik dat op persoonlijke en aansprekende manier?

Materialen

Digitale foto- en/of filmcamera, scanner, foto- en filmbewerkingsprogramma's (Pinnacle Studio, Photoshop).

Beeldmateriaal en inspiratiebronnen

<http://www.eigenwijzer.nl/neon> (Klik op 'jouw filmpjes')

Wat moet je wanneer inleveren?

Van minstens twee groepsleden een filmpje, plus je scenario, je storyboard en je evaluatieformulier. Daarin een persoonlijk verslagje waarin je vertelt wat jouw aandeel geweest is, hoe de samenwerking is verlopen en wat je hebt geleerd.

Hoe wordt de opdracht beoordeeld?

De voorbereiding

- Script/inhoud: Is het verhaal origineel en goed opgebouwd?
- Scenario: Bevat het scenario duidelijke aanwijzingen over personages, tijd, plaats, gebeurtenissen en speciale effecten?
- Storyboard: Is het storyboard een goede en complete weergave van het script en scenario? Houdt de opbouw rekening met de belangrijkheid van de scènes?

Het product

- Beeld: Voegt het beeld voegt iets toe aan het verhaal, vertelt het meer dan de voice-over; is het bewust gekozen en past goed bij het verhaal?
- Opbouw: Zit er kop en staart aan je filmpje: zijn begin, midden en slot aanwezig? Is er nagedacht over hoe te beginnen en hoe te eindigen? Vormen scènes een goede opeenvolging en zijn ze bewust zo gekozen?
- Effecten/spanning: Zijn er meer speciale effecten? Wordt de kijker bewust nieuwsgierig gemaakt naar het vervolg, de afloop?
- Perspectief: Wordt het verhaal verteld vanuit een herkenbaar perspectief? Vindt er wisseling van perspectief plaats?
- Voice-over: Is de voice-over duidelijk ingesproken? Zijn toon en tempo afwisselend? Wekt de tekst niet de indruk van papier te worden voorgelezen; draagt de spreker op een natuurlijke wijze voor? Sluiten tekst en beeld bij elkaar aan?
- Geluid: Heeft het geluid een toegevoegde waarde?
- Betiteling: Zijn titel en aftiteling aanwezig en mooi vorm gegeven? Is de titel bewust gekozen en past hij goed bij thema en onderwerp?

Korte omschrijving opdracht

Kies, afhankelijk van het aantal leerlingen in de klas, drie of vier groepen van zeven of acht leerlingen.

Naar aanleiding van een onderwerp of thema wat je van de docent te horen krijgt, ga je met je groep twee filmpjes of clipjes maken van een tot twee minuten. Iedereen schrijft een persoonlijk script over het opgegeven thema of onderwerp. In de groep kies je, met respect voor elkaars verhalen, twee scripts die zich volgens jullie het best lenen (inhoudelijk en praktisch) voor een opname. Uit je groep kies je, behalve de twee mensen van wie het verhaal wordt verfilmd, een cameraman (m/v), een producer, een regisseur, iemand voor de montage en iemand die zich, samen met degene wiens verhaal verfilmd wordt, bezig houdt met geluid (achtergrondmuziek, voice-over, etc.). Met de groep maak je een scenario en storyboard dat je houvast geeft bij het maken van de opnamen. Na het maken van de ruwe opnamen en/of het verzamelen en maken van digitale foto's die je wilt verwerken in je filmpje, begint de postproductie: montage, geluid, betiteling. Als je film af is, wordt hij online gezet.

Tijdpad

- Les 1: Inleiding opdracht, ieder maakt voor de volgende les een script n.a.v. het gegeven thema.
- Les 2: Per groep worden de scripts voorgelezen, beoordeeld op hun bruikbaarheid en worden er twee uitgekozen om te verfilmen.
- Les 3: Scenario en storyboard worden gemaakt, bestaand bruikbaar beeldmateriaal verzameld.
- Les 4: Afronding preproductie: begin met het maken van de opnamen.
- Les 5: opnemen
- Les 6: Postproductie: montage, geluid, betiteling.
- Les 7: Postproductie afronden.
- Les 8: Filmpjes tonen en online zetten.

Opdracht

Een reclamefilm maken

Klas: havo 4, vwo 5

Wat ga je leren?

Praktisch: Hoe werk je bij dit soort projecten samen om tot een goed resultaat te komen? Wat komt er allemaal kijken bij het maken van een filmpje in het algemeen en een reclamespot in het bijzonder? Vaktheorie: Industriële vormgeving en design, Pop-art, Andy Warhol, Tom Wesselman, hyperrealisme, Keith Haring. Zie voor bovengenoemde kunststromingen en kunstenaars ook www.kunstkijker.org.

Materialen

Digitale videocamera, computer, pen en papier, digitaal videobandje, statief.

Beeldmateriaal en inspiratiebronnen

Neem zelf een reclameblok op en laat dat aan de klas zien. Bespreek de daarin voorbij komende spots met de criteria die je hieronder vindt als uitgangspunt. Inspiratie genoeg! Kijk op internet eens op <http://info.omroep.nl/ster> en klik op **reclamewereld**. Je kunt daar niet alleen allerlei reclamefilmpjes vinden, maar ook een sectie 'geschiedenis van de reclame' en 'achter de schermen', waarin het ontstaan van een aantal spotjes beschreven en getoond wordt. Ook erg de moeite waard als je meer wilt weten over reclame toen en nu: www.reclamearsenaal.nl

Een cursus film maken vind je op internet op www.videofilmer.nl. Alle tips en trucs, nodig voor het maken van een spannende clip, spot of film vind je hier!

Wat moet je wanneer inleveren?

Op het einde van deze module lever je je brainstormvel, je storyboard, je eindwerkstuk en een kort verslag in waarin je de volgende vragen beantwoordt:

- Met wie heb je samengewerkt?
- Wat heb jij tot het eindproduct bijgedragen?
- Hoe verliep de samenwerking?
- Wat vind je van je eindproduct?
- Wat zou je de volgende keer anders doen?

Hoe wordt de opdracht beoordeeld?

Zowel de film als de samenwerking worden beoordeeld en daarnaast jouw persoonlijke inbreng. Gelet wordt op de wijze waarop je het product onder de aandacht brengt, of je daarbij beelden gebruikt hebt die de aandacht trekken en vasthouden, of de doelgroep door het spotje wordt aangesproken, of je montage strak en doeltreffend is, of er sprake is van een duidelijk begin, opbouw en pay-off (de pay-off bevat de 'famous last words' van je spotje, de slotindruk die je nalaat op het netvlies van de kijker), hoe het geluid (muziek, voice-over) aansluit bij de beelden.

Korte omschrijving opdracht

Je hoeft de tv maar aan te zetten of je komt ze tegen: reclamespots. Sommige zijn heel goed of leuk, andere juist vaag, dom en zelfs irritant. Het is de bedoeling in zo'n spotje een product zo goed mogelijk aan te prijzen in een zo kort mogelijke tijd. Duidelijk moet zijn:

- om welk product het gaat;
- voor wie het bestemd is (de doelgroep);
- waarom het zo'n goed product is.

Bij deze opdracht ga je in groepjes van drie tot vijf leerlingen een reclamespot maken van maximaal twee minuten. Deze film wordt beoordeeld. Een film maken doe je niet alleen! Daarom is het van belang constructief samen te werken in je groep. Ook die samenwerking wordt beoordeeld.

Tijdpad

- Les 1: Uitleg over de opdracht, groepjes vormen.
- Les 2: Uitleg brainstormvel, uitleg samenwerken, uitleg verhaal (synopsis) en storyboard, bekijken en analyseren van de opgenomen reclamespots.
- Les 3: Uitleg digitale camera, beste storyboard uitkiezen.
- Les 4, 5: filmen
- Les 6, 7: monteren

Opdracht

Reportageteams

Vind je het leuk om met de digitale camera op pad te gaan? Ben je nieuwsgierig en niet op je mondje gevallen? Vind je het leuk om mensen te interviewen? Vind je het spannend om onder tijdsdruk een korte montage van een reportage of een korte impressie te maken? Zit je in de derde en sta je er zo goed voor dat je af en toe binnen en buiten schooltijd wat tijd kunt missen om op reportage te gaan? Dan ben je van harte welkom bij een van de reportageteams! Voordat je echt op reportage gaat moet je natuurlijk wel weten hoe je dat gaat aanpakken. Bovendien moet je rekening houden met wat technisch (on)mogelijk is met de apparatuur die we gebruiken. Je zult echter merken dat je met de tips hieronder en een beetje creativiteit een heel eind kunt komen.

Een goed begin is het halve werk. Neem een kijkje op www.hetklokhuis.nl/doe/pakjecamera/intro.html. Je vindt daar voor jou en je crew een complete cursus reportage maken online. Trek er wel wat tijd voor uit om al dat interessants aandachtig te bekijken, want als je zelf aan de slag gaat, zul je merken dat je veel aan deze cursus hebt. Je kunt de diverse pagina's van de klokhuis cursus natuurlijk ook uitprinten, en op je gemak van papier lezen. Je crew zal minimaal uit drie mensen moeten bestaan: iemand die de camera bedient, een interviewer, en een regisseur die het hele proces stuurt en regelt. Mensen voor licht, geluid en eindmontage zijn natuurlijk ook nooit weg. Een belangrijk onderdeel van je reportage kan een interview zijn. Omdat dat niet zo uitgebreid in bovengenoemde cursus aan de orde komt hieronder een aantal tips voor alle betrokken personen.

Tips voor de interviewer

Interviewen is een vak apart. Goede voorbereiding is daarbij van het grootste belang, wil je tenminste serieus worden genomen door degene die je ondervraagt.

- Maak altijd van tevoren een lijstje met vragen, oefen met de leden van je crew, en daarna op een leraar, een van je ouders of een andere volwassene.
- Verzin vier kernvragen die zonder meer gesteld moeten worden om het verhaal duidelijk te krijgen.
- Ga, als dat nodig is, in op de antwoorden die gegeven worden en vraag door als het niet helemaal duidelijk is wat je te horen krijgt.
- Stel geen vragen die je met ja of nee kunt beantwoorden, vragen die beginnen met wat, hoe, wanneer, waarom, waar zijn beter, want daarbij kan de ondervraagde nooit antwoorden met alleen maar ja of nee.
- Bedenk dat de beschikbare tijd meestal veel korter is dan je denkt.
- Ga niet te snel praten: het is pas goed en duidelijk als jij voor je gevoel te langzaam praat.
- Begin je interview altijd met een korte inleiding: zorg dat de kijker weet waar je bent, met wie je praat en waarom dat het geval is. Als je zelf in beeld bent als interviewer zou je kunnen beginnen met: "Ik sta in (noem de plek) naast (noem de persoon) en ik stel hem/haar enkele vragen over (noem je onderwerp)."
- Maak het interview (ook de ruwe, ongemonteerde versie) niet te lang. Ga uit van een minuut of vier, vijf, dat moet voldoende zijn.
- Vergeet niet, als je klaar bent, de geïnterviewde persoon te bedanken en sluit af met een eindzin.

Tips voor de cameraman/vrouw

Door de zoeker van de camera zie jij als eerste wat de kijker straks te zien krijgt! Jij bepaalt voor een groot deel het welslagen van de productie. Extra reden dus om deze tips ter harte te nemen.

- Gebruik een statief voor een interview waarbij interviewee en geïnterviewde persoon of personen stil staan voor de camera.
- Maak verschillende shots tijdens het gesprek: zoom met mate in en uit op interviewee en geïnterviewde en probeer als de vragen spannender worden degene die moet antwoorden wat 'closer' in beeld te brengen.
- Maak vóór het interview echt begint een totaalshot met interviewee en geïnterviewde zodat je kunt zien waar het gesprek plaats vindt.
- Kies, in overleg met de regisseur, een achtergrond die niet teveel afleidt.
- Maak na afloop van het gesprek nog een paar aparte 'luistershots' waarbij je diverse opnamen maakt van interviewee en geïnterviewde, van dichterbij en wat verder af, zodat die bij de montage gebruikt kunnen worden om te voorkomen dat het beeld anders te saai en te statisch wordt.
- Door je camera op een bepaalde plek of hoogte te zetten kun je het beeld ook beïnvloeden. Is de interviewee kleiner dan degene die geïnterviewd wordt, dan kan hij of zij op een verhoging gezet worden. Ook kun je over de schouder van de interviewee heen filmen.
- Zet de geïnterviewde niet recht (frontaal) in beeld. Dat gaat snel vervelen.

Tips voor licht en geluid

Kleinigheden die bij dit onderdeel aan de aandacht ontsnappen kunnen naderhand zeer storend blijken te zijn. Let daarom goed op het volgende:

- Gebruik bij interviews (zeker als je buiten opneemt) altijd een handmicrofoon, en voorziet die zeker van een windkapje. Zo krijg je zo min mogelijk storende bijgeluiden.
- Als je buiten staat, zorg dan voor een plek uit de wind met zo min mogelijk kans op storende bijgeluiden (voorbijrijdend verkeer, etc.).
- Microfoon en camera zijn met een kabel aan elkaar verbonden. Zorg er voor dat dat niet tot problemen leidt.
- Het beste licht heb je overdag buiten. Film nooit tegen het licht in, een bedekte hemel is beter dan felle zon.
- Let op dat interviewee en geïnterviewde niet tegen het licht in hoeven te kijken.
- Dezelfde regels gelden natuurlijk bij het gebruik van kunstlicht. Let bij gebruik van spotjes vooral op voor storende slagschaduwen.

Tips voor de regisseur

De regisseur is de baas van de opnames en zorgt ervoor dat alle afspraken voor iedereen duidelijk zijn. Da's een hele verantwoordelijkheid en daarom hieronder een aantal zaken die je zeker niet mag vergeten.

- De regisseur zorgt ervoor dat iedereen op de juiste tijd op de juiste plek aanwezig is met het benodigde materiaal.
- De regisseur maakt daarvoor ruim van tevoren een checklist en neemt die ruim van tevoren door met zijn crew.
- De regisseur regelt de contacten met de geïnterviewde(n) en zoekt een passende locatie voor het interview.
- De regisseur zegt wanneer de camera gaat lopen en spreekt af hoe lang daarna (1 à 2 seconden) de interviewer begint met het vraaggesprek.
- De regisseur let er op dat er geen storende zaken in beeld en geluid komen.
- De regisseur houdt de tijd in de gaten en geeft de interviewer een teken wanneer die moet gaan afronden (op een minuut van het einde van het gesprek bijvoorbeeld).
- De regisseur geeft – met een teken met de hand – aan wanneer de opnamen stoppen.

Tips voor de montage

Degene die monteert bepaalt de definitieve vorm van de productie. Hij kan het werk van alle anderen verknallen met een slechte montage, maar als je op het onderstaande let zal het zover niet komen.

- Overleg tevoren met regisseur en cameraman wat voor shots je aangeleverd wilt krijgen: geef je wensen door voor wat betreft kadrering, standpunt, luistershots, close-up, totaal en mediumshots.
- Geef door aan cameraman en regisseur of je zoveel mogelijk de opnamen in volgorde gefilmd aangeleverd wilt krijgen.
- Geef aan hoe je de beschrijvingen van de shots op papier aangeleverd wilt krijgen (met tijd, met standpunt, met storyboard).
- Bekijk voor het monteren de ruwe opnamen met cameraman en regisseur en bespreek samen de (on)mogelijkheden.

FAQ

❖ Hoe krijgen jullie extra lesuren voor dit vak?

Op de KSE is er in de brugklas voor gekozen gedurende één periode een lesuur uit de kwt (keuzewerktijd)-strook te lichten. In de tweede klas werken we volgens het systeem van het variabel wisselrooster zoals dat op pagina 5 wordt uitgelegd. In de derde klas was ruimte voor twee perioden waarin elke week één lesuur uit de kwt-strook gelicht werd voor audiovisuele vorming.

In de bovenbouw worden de onderdelen ingepast bij CKV. Dit vak wordt op alle afdelingen pas in het examenjaar afgesloten zodat de leerlingen er hun hele schoolloopbaan mee bezig zijn. Per saldo worden er dus weinig of geen extra uren aangewend. Een creatieve roostermaker die bereid is mee te denken met de initiatiefnemers is van onschatbare waarde, zo hebben we op de KSE ondervonden. Het is belangrijk om bij de besprekingen rond de invoering van een vak als Audiovisuele Vorming deze zaken duidelijk en helder op papier te zetten zodat de directie weet waar ze ja tegen zegt. Overigens wordt er door de leerlingen zeer veel extra tijd buiten de lessen uitgetrokken voor het voorbereiden en maken van hun producties.

❖ Hoe wordt AV in het rooster ingepast?

Ook hier staat of valt alles met de mogelijkheden en bereidheid van de roostermaker. Omdat op de KSE een jaarrooster gehanteerd wordt van vier perioden van ongeveer acht weken moet er voor elke periode een nieuw rooster gemaakt worden. Nieuwe klassen die audiovisuele vorming gaan volgen krijgen daarin een plaats.

❖ Wat levert het de school op?

We hebben op de KSE goede ervaringen met frontaal lesgeven, maar bij audiovisuele vorming hebben de lessen het karakter van een workshop. Dit eist veel van de docent, maar het betekent ook dat leerlingen veel zelfstandig moeten kunnen realiseren. Deze combinatie van lesvormen, frontaal en workshop, is geslaagd.

Leerlingen zijn erg enthousiast en weten elkaars producties uitstekend te beoordelen en op waarde te schatten. Samenwerken, voor elkaar openstaan, elkaars sterke kanten ontdekken, allerlei facetten van competentiegericht onderwijs

blijken van belang voor het maken van een geslaagde productie. Het geleerde bij Audiovisuele Vorming wordt steeds meer ingezet bij andere vakken. Waar vroeger de werkstukken op papier werden ingeleverd, zien we steeds vaker producties op dvd of cd-rom. Leerlingen uit de derde klas die wat extra's willen, kunnen toetreden tot de reportageteams die bij allerlei gelegenheden (open dagen, congressen) binnen en buiten de school opereren. Ten slotte heeft de invoer van audiovisuele vorming een stroom free publicity en verrassende en vruchtbare samenwerkingscontacten opgeleverd.

❖ Wat is de rol van de directie?

Zonder een directie die achter u staat schiet het niet op. Probeer hen altijd eerst over de streep te krijgen en geef daarbij (op schrift!) een zo duidelijk en reëel mogelijk beeld van uw plannen en de noodzakelijke investeringen in les- en voorbereidingstijd, geld, mensen en materiaal. Gaan zij hiermee akkoord, zorg dan voor zo kort mogelijke lijnen met vaste aanspreekpunten voor sectie en directie, en houdt u aan de afspraken die op schrift zijn vastgelegd. Vergeet ook niet de roostermaker bij uw plannen te betrekken! Op de KSE zijn de contacten tussen werkvloer en directie snel, informeel en doeltreffend: dat zorgt ervoor dat er indien nodig snel besluiten genomen kunnen worden.

❖ Is er een speciaal lokaal nodig?

Een apart lokaal waarin alleen Audiovisuele Vorming gegeven wordt is zonder meer wenselijk – liefst voorzien van de nodige faciliteiten (krachtige en snelle computers met voldoende geheugen, beamer, digitale foto- en videocamera's, koptelefoons). De computers kunnen dan overeenkomstig de wensen van de sectie audiovisuele vorming ingericht worden. Leerlingen weten dat hun werk in zo'n setting goed is afgeschermd voor buitenstanders. Helemaal ideaal is een ruimte die groot genoeg is om behalve de montagecomputers ook een kleine opnamestudio met goed licht en green screen te kunnen herbergen.

❖ Wie regelt de uitgifte van camera's en andere hardware?

Op de KSE is een van de ICT-ondersteuners verantwoordelijk voor het klaar zetten van de gereserveerde camera's en de daarbij horende statieven en (geladen) accu's en batterijen aan het begin van de dag. De docenten maken hun reserveringen tenminste één dag van tevoren in een reserveringsboek in het lokaal. Op het eind van de dag wordt alle apparatuur gecontroleerd, opgeladen en voor de volgende lesdag klaargezet. Op andere scholen is een uitgiftepunt voor apparatuur ondergebracht bij de leiding van bibliotheek of mediatheek.

❖ Wie verzorgt de videobandjes?

Aan het begin van het schooljaar wordt ingeschat wat er nodig zal zijn voor de lessen. Bij een elektronicazaak die onze vaste leverancier is en waar we flinke kortingen bedongen hebben is een en ander snel leverbaar. Bij uitgifte wordt geregistreerd aan wie een videobandje is meegegeven. Leerlingen leveren het bandje in na afloop van een project, de opnamen worden gewist en het bandje kan opnieuw worden gebruikt.

❖ Is er een opleiding tot docent AV of media-coach?

Die is er nog niet. De functie mediacoach is trouwens op het moment nog steeds vogelvrij: iedereen geeft er een eigen invulling of interpretatie aan. Op de KSE hebben we een harde kern van meerdere mediacoaches die niet alleen verantwoordelijk zijn voor de invulling van audiovisuele vorming, maar ook secties van andere disciplines wijzen op de mogelijkheden die audiovisuele vorming voor hun vak zou kunnen hebben.

❖ Hoe kom je aan contacten met externe partners?

Omdat de KSE op het gebied van audiovisuele vorming voor de muziek uitloopt en daarmee een zekere landelijke bekendheid heeft gekregen, dienen deze partners zich vaak zelf aan met een verzoek om samen te werken. Op pagina 28 van dit leerplan treft u gegevens aan van partners met wie we nog steeds prettig samenwerken. Belangrijk hierbij is dat men zich van beide kanten goed informeert over wat men elkaar te bieden heeft, dit vastlegt en zich daaraan houdt. Vaste aanspreekpunten binnen de school en de desbetreffende organisatie en regelmatig contact 'in real life' versterken de relatie en kunnen bijdragen tot een doeltreffende samenwerking.

Samenwerking met externe partners

Externe partners kunnen een belangrijke rol spelen bij audiovisuele vorming en media-educatie. Vaak kunnen zij op gebied van technische ondersteuning of inhoudelijk een belangrijke meerwaarde bieden. Ook kunnen zij voorzien in materiaal en kennis die niet op school aanwezig zijn. Als cultuurprofielsschool en SURFnet-voorbeeldschool werkt de KSE met veel plezier en zinvol samen met een groot aantal instanties. Sommigen van deze instanties en hun activiteiten vermelden we hieronder omdat ze ook voor andere scholen van belang kunnen zijn.

SURFnet/KennisnetICTopschool, Utrecht/ Zoetermeer

Heeft als doel educatieve internettoepassingen te ontwikkelen voor het Nederlands onderwijs. Tevens richt men zich op het realiseren van een goede (glasvezel) infrastructuur voor scholen en het ontwikkelen van kennis en kunde bij de gebruikers om hiermee doeltreffend te kunnen omgaan. Aanraders in het programma:

Expose your talent

- Organiseert een jaarlijkse wedstrijd film maken.
- Verzorgt daarvoor hoogwaardige online-workshops voor de deelnemers aan de videowedstrijd en verdere begeleiding en ondersteuning.
- Verzorgt jurering en prijsuitreiking op een spetterende Awardavond.

Zie <http://www.exposeyourtalent.nl/>

Expert op afstand

- In dit project wordt het mogelijk via videoconferenties met de meest verrassende deskundigen van gedachten te wisselen. Zie www.expertopafstand.nl

Make a game

- Wedstrijd in het maken van educatieve games waarbij de leerling het concept, de vormgeving en techniek zelf dient te ontwikkelen. Zie www.make-a-game.nl

ThinkQuest

- Jaarlijkse wedstrijd website bouwen in diverse categorieën.
- Verzorgt tijdens de bouwfase ondersteuning via de website en helpdesk.
- Verzorgt jurering en prijsuitreiking op een spectaculaire locatie en setting.

Zie www.thinkquest.nl

Zie voor KSE-bijdragen:

www.kunstkijker.org, www.dansmaar.nl

<http://library.advanced.org/17457/>

<http://mediatheek.thinkquest.nl/~11095/>

<http://mediatheek.thinkquest.nl/~110232/>

<http://mediatheek.thinkquest.nl/~11007/>

Surfnet/Kennisnet ontwikkelt voortdurend inspirerende initiatieven die inpasbaar zijn binnen de context van het mediaonderwijs. En verstrekt apparatuur en know-how om vernieuwend onderwijs vorm te geven. De videoconferentie is daarvan een aansprekend voorbeeld.

Digitaal vertellen en Studio Eigenwijzer, Schooltv, Hilversum

Digitaal vertellen is een van de vele projecten van Schooltv voor leerlingen van de onderbouw. Er gaat een wereld voor je open. Met Digitaal vertellen krijg je de kans om zelf de regie in handen te nemen.

Bedenk en vertel je eigen verhaal. Zoek mooie beelden,

maak foto's, spreek je tekst in en misschien wordt jouw filmpje wel uitgezonden op televisie!

Zie <http://www.schooltv.nl/vertellen/index.jsp>

Zie voor de KSE-bijdrage: <http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/projecten/?project=237899&page=film>

Je kunt je eigen digitale verhaal maken met de tips die je krijgt in Studio Eigenwijzer (www.eigenwijzer.nl/studio). Daar biedt Schooltv samen met partners online handleidingen voor het maken van je eigen filmpje en een plek om de filmpjes van leerlingen neer te zetten.

NHTV, Breda

De NHTV is een van die vervolgoopleidingen die zich sterk maakt voor professionele opleidingen op media-gebied. Ook de HKU in Utrecht, AKV Sint Joost in Breda en de Filmacademie in Amsterdam zijn hbo-opleidingen waar je je verder kunt ontwikkelen in de media. Deze opleidingen stellen leerlingen van het vo enige malen per jaar in staat een kijkje achter de schermen te nemen of organiseren introductiecursussen in het weekend. Zie www.nhtv.nl

Zie [stjoost.nl/](http://www.stjoost.nl/)

Zie www.filmacademie.nl/

Fontys Conservatorium, Tilburg

- De KSE ontvangt regelmatig stagiaires van deze opleiding;
- Afstuderende studenten, onder wie vaak oud-leerlingen, voeren jaarlijks een musical op voor onze leerlingen.

Zie www.fontys.nl/conservatorium/

Omroep Brabant, Eindhoven en Local FM, Etten-Leur

- I.s.m. Omroep Brabant, andere provinciale, lokale en landelijke omroepen en Mira Media wordt jaarlijks een Dag van de Media georganiseerd waaraan groepen scholieren kunnen deelnemen.
- In samenwerking met de plaatselijke radiozender Local FM maken leerlingen van de KSE muziekprogramma's, hoorspelen, jingles en reportages. Plaatselijke omroepen zijn vaak laagdrempelige organisaties die drijven op vrijwilligers en daarom graag de deuren openzetten voor scholieren om hen kennis te laten maken met het werk in de studio's. Als de door de leerlingen gemaakte producties dan ook nog écht worden uitgezonden, is dat natuurlijk een extra stimulans.

Zie <http://www.omroepbrabant.nl/>

Zie <http://www.localfm.nl>

Zie voor een KSE-bijdrage: <http://www.omroepbrabant.nl/news.aspx?id=80185>

Nederlands Instituut voor Filmeducatie, Utrecht

Belangrijkste taken van het NIF zijn de ontwikkeling en coördinatie van educatie over film en andere media in Nederland en het stimuleren van de kennisontwikkeling op dit gebied d.m.v. deskundigheidsbevordering, advies, onderzoek en debat. Het NIF bemiddelt tussen activiteiten van diverse aanbieders en coördineert netwerken waarin afstemming en kennisuitwisseling plaatsvindt tussen film- en onderwijs organisaties. Voor scholen kan het NIF een belangrijke steunpilaar zijn. Met diverse Brabantse instanties en hogescholen deed de KSE mee bij het ontwikkelen van een module videoclip produceren. In samenwerking met NOS headlines en Mediamind organiseert het NIF Making Movies News. Dit is een kans voor scholieren om onder begeleiding van professionals van het NOS Journaal televisie- en radio-items te maken.

Making Movies News is een workshop van 1 dag en wordt op school gegeven. Twee experts komen met voldoende camera's, recorders en montage-laptops naar school. Je leert de eerste kneepjes van het vak, waarna leerlingen in groepjes een nieuwsreportage voorbereiden, filmen en monteren. Aan het einde van de dag is het verhaal klaar en wordt het op de NOS headlines website geplaatst.

Zie www.filmeducatie.nl/

Zie www.nosheadlines.nl/

Zie www.rvu.nl/mediamind/

Zie voor de KSE-bijdrage: www.nosheadlines.nl/forum.php/list_messages/6631

Stichting Beeld en Geluid, Hilversum

Beeld en Geluid biedt een rijkdom aan audiovisuele bronnen voor gebruik in alle vakken van het onderwijs. Tevens levert Beeld en Geluid media-educatieve producten en diensten voor de onderwijspraktijk. Voorbeelden zijn workshops over het maken van nieuws of over de codes en de taal van televisie. Deze organisatie heeft ons uitgenodigd zitting te nemen in een klankbordgroep met andere 'mediascholen' en ons tevens gevraagd met onze leerlingen de 'Media-experience', een topattractie op het Media Park in Hilversum, te komen testen vóór de officiële opening. Elke docent en elke leerling van de KSE heeft via een eigen inlogcode toegang tot de audiovisuele bronnen.

Zie www.beeldengeluid.nl

Begrippenlijst Audiovisuele Vormgeving

Begrippen

Om spraakverwarring te voorkomen: wat verstaan we onder de begrippen die we hanteren in ons leerplan?

A Aftiteling

Aan het einde van een film/tv-programma een overzicht tonen van de titel, regisseur, medewerkers.

Attributen

Zaken, voorwerpen die op grond van een bepaalde traditie aan een persoon worden verbonden.

Audio-dubbing

Vervanging van geluid van een videoband of een deel ervan door commentaar, geluidseffecten, muziek, etc.

B Beeldbewerking(computergestuurd)

Het veranderen van audiovisuele beelden met behulp van computergestuurde vormgevingsprogramma's.

Beeldconventies

Traditionele stilzwijgende aanvaarde opvattingen omtrent rol, betekenis, en gebruik van bepaalde beelden.

Beeldmanipulatie

Het bewerken van audiovisuele beelden met behulp van computergestuurde vormgevingsprogramma's zodat beelden tot stand komen die in de werkelijkheid niet bestaan.

Beeldovergang

Abrupte overgang van de ene naar de andere scène, 'cut' in het Engels.

Beeldverhaal

Verhaal dat bestaat uit een reeks opeenvolgende tekeningen/foto's, al dan niet met in- of ondergeschreven korte tekst (stripverhaal).

C Camerastandpunt

Hoogte en richting van waaruit de camera beelden vastlegt.

Camera-afstand

Afstand van de camera tot datgene dat opgenomen wordt.

Citeren

In dit verband: in een audiovisuele productie herkenbaar verwijzen naar een reeds bestaand beeld/reeds bestaande beelden.

Cliffhanger

Spannend einde van een aflevering van een televisieserie waardoor de nieuwsgierigheid naar de volgende aflevering bij de kijker wordt versterkt.

Clip

Korte film

Culturele codes

Stilzwijgende afspraken over het betekenis toekennen aan aspecten van de cultuur.

D Decor

Omgeving waar de op te nemen gebeurtenissen zich afspelen.

Decoupage

Het vooraf in juiste volgorde plaatsen van shots en scènes.

Dialog

De samenspraak van twee personen in een op te nemen scène.

Documentair(e)

Vastlegging van bepaalde feiten, gebeurtenissen waarbij de maker zijn/haar persoonlijke visie op het gebeuren geeft.

Doka

Donkere kamer, nodig bij het ontwikkelen van foto's, film.

Draaiboek

Scenario, aangevuld met vormgevingsaanwijzingen.

E Effectgeluid

Bewust geproduceerd geluid bij het opnemen van bewegend beeld.

Ensceneren

In scène zetten; voor het maken van bepaalde opnames inrichten of gereedmaken.

F Fotoserie

Aantal foto's dat op de een of andere manier met elkaar samenhangt.

Fotoverslag

Verslag van een gebeurtenis of situatie in de vorm van foto's.

Fotoreeks

(zie fotoserie)

G Green screen

Ook wel bekend als blue screen. Hiermee kun je video opnames maken met een groene achtergrond en de achtergrond dan transparant maken, zodat je alleen de personen ervoor ziet.

I Indubben (van geluid)

Achteraf toevoegen van geluid aan bewegend beeld

Inramen (van dia's)

Diafilm in een raampje zetten zodat de projectie door middel van een diaprojector mogelijk wordt

Inzoomen

Met een zoomlens een op te nemen onderwerp groter in beeld brengen.

K Kader

Beelduitsnede, geeft de omtrek aan van wat in beeld komt en wat erbuiten blijft.

Kleurenfilter

Transparant gekleurd schermje dat voor de lens van de camera gemonteerd kan worden.

L Locatie

Opnameplek buiten de studio.

M Mimiek

Bewust gebruik van gezichtsuitdrukkingen.

Mise-en-scène

Ordering van bewegingen van spelers in het beeld.

Montage (in de camera)

Video-opname waarbij de camera niet uit wordt gezet, maar in de pauzestand. Hierdoor kunnen verschillende shots zonder problemen achter elkaar worden opgenomen.

Montage (op montagetafel)

Het achteraf in de juiste volgorde plaatsen van de shots en scènes.

Muziekfragment

Deel uit een muziekstuk

N Narratieve vorm

Verhalende vorm.

O Opname

Het resultaat van het opnemen van stilstaand of bewegend beeld.

Opnameplan

Draaiboek aangevuld met concrete gegevens in het verband met de opnamen.

P Pay-off

Een afsluitende opmerking aan het eind van een reclameboodschap die bij kijker of luisteraar moet blijven hangen.

Photoshop

Een computerprogramma waarmee foto's digitaal bewerkt kunnen worden.

Postproductie

nabewerking

Projectie

Dia's, videobeelden of film tonen op een projectiescherm.

Projectiescherm

Scherm waarop men beelden kan projecteren.

R Registratie (audiovisuele)

Video-opname waarbij de camera vastlegt wat zich voor de lens bevindt.

Reportage

Zo objectief mogelijke vastlegging van een (actuele) gebeurtenis.

S Samplen

Het ter bewerking digitaal opslaan van een (kort)geluidssignaal.

Scannen

Het digitaliseren van beelden/tekst om ze in de computer te kunnen bewerken.

Scenario

Het filmverhaal in handelingen en dialogen opgeschreven.

Set-noise

Geluid van de opnameplek zonder actie.

Shot

De tijd tussen het aan- en uitzetten van de camera.

Statief

Voetstuk voor de camera.

Storyboard

Het filmverhaal in tekeningen, waardoor je alvast een indruk krijgt van de film die gemaakt gaat worden.

Suspense

De kijker weet meer dan een persoon uit de film.

Synchroon

Samenvallen in de tijd.

Synopsis

Het filmverhaal in een paar zinnen verteld.

U Uitzoomen

Met een zoomlens een op te nemen onderwerp kleiner in beeld brengen.